RUSKI INWALID

Nº 193.

WTOREK 21. Sierpnia 1817 roku

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: s Peterzburga. Królestwo Polskie. Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Francyia Niderlandy Rozmaite Wiadomości.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

s Peterzburga 21 Sierpnia.

Naymiłościwiey mianowani zostali kawalerami orderów. *Swiętey Anny trzeciey klassy*: Hrabia *Sywers* naczelnik powiatu Derptskiego w gubernii Estońskiey. — von *Schmidt* gubernski sekretarz. — *Heychman* oficer policyi Rygskiey. — *Swiętego Włodzimierza trzeciey klassy*: Radca Kollegski Szteter Prokuror gubernii Kurlandskiey. *Czwartey klassy*: Kapitan służby Angielskiey *Gill*. Ordnungs-richterowie Powiatów: Wendeńskiego Hahenmeyster: i Oezelskiego Aderkas, Felingzkiego *Vietinhoff*. Doktorowie: *Langenbek*, *Ramm*, *Cekkel*, *Groszke*. Baron *Wolf*, von *Hiekinh*, von *Peterson*.

— W numerze zapzeszłym to iest 191 Pisma naszego donieślismy czyteldikom o zbawienney roślinie, leczącey od ukąszenia psa wściekłego, używaney w tych strasznych zdarzeniach ciągle przez lat dwadzieś ia pięć w Orłowskiey i Tulskiey guberniiach, nazywaiącey się po Rossyysku *Wodnym Szylnikiem* albo *Czasnuchą*, którą Linneusz w botanicznym swoim układzie pod imieniem *Alisma Plantago* oznaczył: odebraliśmy teraz opisanie sposobu zbierania takowey rośliny i upotrzebiania, lecz ponieważ opisanie takowe iest w ięzyku Rossyyskim i niemogło bydz rychło przełożonem, pomieszczenie onego do iednego z numerów zaraz następuiących odkładamy.

Królestwo Polskie.

Dokończenie Postanowienia Namiesnika Królewskiego o Pocztach Królewskich.

TYTUŁ VII.

Extra-Poczty i Kuryery.

Art. 52. Jadący extra pocztą, dla którego konie bądź przez sztafetę bądz przez *cursorium* na pewną godzinę były zamówione, niepownien dłużey czekać na przeprząg nad kwadrans; ieżeli zaś podróżny powóz smarować każe, minut 10 dodane będą.

Stacya, któraby kwadrans dłużey extrapocztę wstrzymywała, szesć złot. pol kary

193

zapłaci. Lecz nawzaiem, gdyby iadący extrapocztą z własney winy ośm godzin się spóźnił nad czas zamówiony, winien będzie groszy piętnaście wyżey nad ustanowioną taxę od konia na milę zapłacić; gdyby zaś spóźnił dwanaście godzin, taxę kuryerską, a skoro 24 godzin spóźni, dubeltową taxę kuryerską za zamówione konie zapłacić będzie obowiązany.

Art: 53. Jadący extrapocztą w dzień i głównym traktem pocztowym, chociaż nie ma zamówionych koni, dłużey nad półgodziny na stacyi wstrzymanym bydź nie może

Jadący w nocy, naydaley w godzinę konie ma mieć dostawione; gdy podróżny o dłuższe czekanie stacyą zaskarży, podówczas Poczthalter za każden kwadrans nad ten przepis przetrzymany zapłaci zł. pols: sześć kary. Na drogi uboczne, naydaley do mieysc omil cztery tylko odległych, poczthalterowie konie dać są na żądanie obowiązani.

Art. 54. Gdyby jednak taka była mnogość extrapoczt, żeby stacya wszystkie konie przepisem sobie oznaczone w ieden dzień wysłała, wtedy podróżny na wyprawienie siebie cierpliwie, niedłużey przecież w żadnym przypadku nad iednę godzinę w dzień a nad półtory godziny w nocy, czekać powienien.

Art. 55. W żadney godzinie nie wolno odmawiać koni podrożnemu na stacyi. Poczthalterowie obowiązani są mieć konie rosłe i zdrowe, a natenczas zaprzęgać powinni tyle tylko koni, ile ich podróżny płaci. Końcem zapobieżenia sprzeczkom względem opłaty ilości koni extrapocztowych, stanowiemy:

1. Jź do bryczki pocztowey nieładowney, gdy iedną lub dwoma osobami obciążona, dwa konie, a gdy trzema osobami trzy konie płatne zaprzężone bydź maią.
2. Do koczyka półkrytego, albo bryczki półtoraczney otkrytey gdy iedną tylko nawet osobą obciążone, trzy konie, gdyby dwiema osobami, również trzy konie gdy trzy osoby wiezie, cztery konie i t. d. płatne zaprzęgać należy.
3. Do karety podwóyney iedna, dwiema, lub trzema osobami obciążoney, cztery konie, czterma osobami pięć koni i t. d płatnych zaprzęgać się powinno.
4. Do karety poczwórney, choćby tylko iedną osobą obciążona była, pięć koni a gdyby zaś dwiema, trzema, lub czterma osobami, sześć koni, gdyby zaś pięcioma osobami lub więcey, siedm koni i t. d. z dwoma pocztylionami branych i płaconych bydź powinno. Jedno dziecko do lat 10 wcale nic nie płaci, dwoie zaś dzieci za iednę osobę uważane bydź maią.
5. Do osób wyżey wyszczególnionych nietylko się rachuią siędzące w poieździe, lecz oraz służący na przodzie, lub na tyle poiazdu iadący.

Art: 56. Niewolno będzie poczthalterom samowolnie przestępować tych, zasad, i wymagać od podróżnego, żeby więcey koni nad powyższy przepis opłacał; gdyby iednak sam podróżny więcey koni za opłatą zażądał, poczta dać mn ie powinna. Wszelako na każdey następney stacyi wolno będzie podróżnemu do liczby przepisaney zwrócić się.

Arr; 57. Lubo śpieszna iazda częścią od stanu dróg, cząścią też od pory roku zawisła, żeby iednak sztafety, kuryerowie i extrapoczty niedoznawały w swym biegu spóźnienia, stanowiemy:

1 Jź na bieg kuryera konnego nie więcey iak pół godziny na milę rachować należy przy drodze równey i dobrey; gdy saś pora roku błotnista, lub grunt będzie piaszczysty, nad trzy kwadranse takowa iazda trwać niepowinna.
2. Na bieg kuryera bryczką pocztową trzy kwadranse na milę rachować się ma.
3. Na bieg sztafety również trzy kwadranse na milę rachowane bydź maią.
4. Na bieg extrapoczty z osobą w interesie służby publiczney wysłaną trzy kwadranse; zaś dla wszystkich innych, nad godzinę iednę na milę iazda trwać nie ma. Pocztylionowie dłużey nad powyższy przepis iadący, na karę złotych polskich dwóch za każdy spózniony kwadrans skazani zostaną. Gdyby zaś to spóźnienie nastąpiło z powodu złych koni, natenczas nie pocztylion, lecz pocztbalter sześć złotych polskich za każdy kwadrans spóźniony kary zapłaci, wyiąwszy złą lub piaszczystą drogę.

Art: 58. W przypadku padnienia konia pod kuryerem lub extrapocztą, ieżli się okaże, iż kuryer albo podróżny pocztyliona do prędszey nad przepis iazdy gwałtownie przymuszali, ciż do zapłacenia czerwonych złotych dziesięciu za konia obowiązani zostaną.

Art: 59. Kuryerowie i podróżni extrapocztą lub deliżansami iadący powinni na każdey stacyi znaleźć izbę czystą z łożkiem i światłem, porządnym stołem i stołkami, a w zimie opaloną, aby w niey spocząć bez przeszkody (gdy zechcą) mogli. równie i iedzenia za umówioną cenę żądać maią prawo. Przy-

zwoite i grzeczne obchodzenie się z przeieżdaiącemi officyalistom pocztowym naymocniey zalecamy, a nadto, powóz i rzeczy podróżnego powinny bydź szanowane, i w przypadku uszkodzenia ich przez pocztylionów, Pocztahalter do reparacyi i zwrócenia kosztu za niego iest obowiązany. Poiazd przed pocztą stoiący iest pod strażą i odpowiedzialnoscią teyże

Art: 60. Na każdey stacyi utrzymywana będzie książka od Dyrekcyi wydana z kartami numerowanemi, i sznurem pieczętowanym przeciagniona, a takowa zawsze się na stole znaydować powinna; w tey przeieżdżaiący poczt zapisywać będą mogli swoie przeciwko poczcie skargi, w czem szczegółowe instrukcye przez Dyrekcyą wydane będą.

Art: 61. Dopóki nowy rozmiar rozległosci stacyy pocztowych pod dozorem Kommissyi Spraw wewnętrznych ukończonym, i przez Nas potwierdzonym nie będzie, maią służyć urzędom pocztowym za prawidło w pobieraniu wszelkich opłat tabelle odległości dotąd używane, i w tych żadney tymże urzędom nie będzie wolno czynić odmiany.

Art: 62. Postanowiwszy tym sposobem celnieysze przepisy dla wiadomości publiczney potrzebne, wolą iest Naszą aby Dyrektor jeneralny Poczt wydał szczególny Jnstruktarz dla każdego oficyalisty pocztowego, iak sobie w każdym przypadku postąpić powinien, a to podług zasad, które osobném postanowieniem przepisuiemy.

Wykonaninie ninieyszey ustawy Kommissyom Rządowym, w czém do którey należy, a umieszczenie w Dzienniku praw Kommisyi Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 8 Lipca roku 1817.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) *T. Mostowski.*
Radca Sekretarz Stanu,
Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z wypisem:
Minister Sprawiedliwości
W. Sobolewski.
Sekretarz Jeneralny
J. Hankiewicz.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia 9 *Sierpnia.* Przyszczepianie ospy krowiey iest w wielkiem używaniu w Gallicyi, od roku 1803 po rok 1815 zaszczepiono ią 888,203 ludziom.

— Winogrona taksię obficie urodziły w południowym Tyrolu, iż z gałęzi, s których pierwiey przy naylepszych zbiorach niemiano więcey iak gron 170, w roku teraznieyszym zbieraią więcey tysiąca.—W okolicach *Batzen* wyrodziły się winogrona tak wielkie iakich iescze niewidziano w stronach tamecznych.

Od brzegów Menu 12 *Sierpnia.* Powiadaią, że dwór Austryiacki zaprosił Krolestwo Hannowerskie do należenia do świętego przymierza.

— W nocy między siódmym i ósmym dniem teraznieyszego miesiąca wdarli się złodzieie do pałacowego Aszaffenburgskiego Kościoła i wykradli wszystkie naczynia kościelne drogie. —

— Piekarze Frankforscy za dostarczenie złego chleba dla tamecznego towarzystwa przyiaciół ludzkości sciągnęli na siebie surowe ukarania. Wszystek chleb iaki tylko znaleziono u nich został skonfiskowanym i oddanym na rzecz ubogich; a dla towarzystwa powinni dostarczyć zamierzoną ilość tylko z lepszey mąki. Nadto sprawa ta nieskończyła się na takiem ukaraniu; lecz oddano do dalszego słedzenia.

— 8. b. m. Straszna była burza w Hamburgu, od którey kilka domów zgorzało.

Nędza i niedostatek w Kantonie Appencelskim w Szwaycaryi co raz się powiększaią. Ta niepomyslność zmusiła Rząd tameczny do zaciągnienia pożyczki w celu zakupienia żywności dla ubogich. Liczba umieraiących przewyższa wszelkie podobieństwo do wiary: w samey tylko iedney Appencelskiey parafii od 1. po 28 Lipca umarło 87 ludzi, s których dzieci było 28.

Testament Pani Stal został otworzonym 29 p. m. obowiązuie ona syna swoiego i córkę Xiężnę *Broglio*, aby Pana *Rokka*, s którym sekretnie zawarła była śluby małżeńskie uznali za prawego iey męża, i syna z nim spłodzonego przyięli za brata i dali mu wszelką pomoc iako dobrze urodzonemu.

z Niższey Elby 14 *Sierpnia.* Wolne miasto Lubeka przystąpiło do przymierza święI've

tego w skutek zaproszenia przez Cesarza Imści Alexandra I uczynionego.

— Powiadaią, iż Rząd Szwedzki roskazał konsulom swoim znayduiącym się w państwach Barbaryyskich, aby się niezwłócznie domagali o spokoyność na morzu, która iest mieszaną przez Korsarzy Afrykańskich, nay bardziey na morzu połnocnem i w kanale; co naywięcey handlowi Niemieckiemu i Miastom Anzeatyckim iest szkodliwe —

NIDERLANDY

z Bruxelli. 10 *Sierpnia* Zapewniaią iż szańce w Mastrycht coraz burdziey zmacniaią.

FRANCIA.

s Paryża 7 *Sierpnia* Xiężna Jmść Berry przechadzała się dnia wczorayszego raz dopiero pierwszy po odbytym połogu w gaikach Elizeum Burbonów. Xiąże Iey małżonek prowadził ią pod rękę. Stan zdrowia Xiężney iest zupełnie dobry. Infant don Francisco de Paulo był dziś u niey z odwiedzinami.

Marszałek Xiąże *Reggio* wyiechał dnia wczorayszego rano o godzinie trzeciey na granice Francyi. Wielu Jeneralów towarszyszą mu w tem poselstwie zasczytnem, które Król mu poruczył, między innemi znayduie się Hrabia de la *Rochejacquelein*, pułkownik pierwszego regimentu grenadyierów iazdy. Mieszkania dla dworu Króla Imści Pruskiego, przygotowane są w *Ligny*, tamże wyznaczone są domy dla Xięcia następcy Niderlandskiego, Xięcia *Wellingtona*, dla Jenerała głownie dowodzącego Barona de *Frimont* i Hrabiego *Woroncowa*.

— Mówią tu o sprawie między następcami czyli bracią iednego znakomitego literata zmarłego przed kilku laty, a panią B . . . ., Xiężną de S. . . . K. ta sprawa zdaie się że powinna bydz ciekwą.

Jeden z dziennikow Paryskich pomieścił następuiący artykuł.

„Odkilku dni dzienniki nasze bawiły publiczność tuteyszą opowiadaniem co się stało z damą iedną znakomitą tak z swoiego stopnia, iak z rozumu i sławy w świecie uczonym, ktora iak powiadaią usuwaiąc się od swiata, obrała schronienie w klasztorze karmelitek, gdzie niegdyś Xiężna de la *Valliere* po życiu przykładnem na wielkim swiecie w pobóznem ustroniu dokonała dni swoich. Według gazety *Quotidienne* była to Hrabini de R . . . ale gazeta Francuzka z upewnieniem twierdziła, iż to była Hrabini de Genlis. Naniesczęscie, dziennik ieden który iak powiada lepiey i dokładniey wie o wszystkiem, utrzymuie, iż dama o którey mowa, nie wstąpiła ale wystąpiła s klasztoru i powróciła na łono kochaney rodziny po odbytych w klasztorze probach, które ią niezmiernie znudziły.“

— Obraz Pana Gerard ma bydz umiesczonym w sali l'Hotel de ville tey stolicy, i wrzeczy samey obraz, wystawuiący weyście Henryka IV do Paryża, niemoże bydz przyzwoiciey umiesczonym.

— Donoszą z Londynu, iż stan zdrowia Lorda *Castelreagh* co raz się polepsza.

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Publiczne pisma Niemieckie bronią Żydów od czynionego im zarzutu, iakoby oni tylko byli przyczyną niedostatku zboża w rozmaitych kraiach Niemieckich. Przytaczaią tym końcem co następuie: — „Wiadomo bardzo dobrze, iż szlachta i mieszczanie posiadacze włości, ktorzy religiią Chrześciiańską wyznaią a nawet po części wysokie piastuią urzędy, naywięcey się do teraźnieyszey drożyzny przyłożyli.„

Katolicy w Anglii mogą bydź teraz przyymowani do morskiey i lądowey służby bez poprzedniego, a dotąd zwyczaynego, składania umyslnie na ten zamiar przepisaney przysięgi. — Przez tę przysięgę Król Angielski uznawany był za głowę Kościoła, a Papież odrzucany. — iuż dawno iey od Katolików nie żądano, i przypuszczano ich do służby morskiey i lądowey, wyiąwszy na wysokie stopnie. Anglia ma wiele praw podobnych, które iuż nie są używane, lecz ich formalnie nie znoszą; a skoro kto żąda, aby im nadać moc, odmówić mu tego nie można. Z tego to powodu sławny prawnik Angielski P. *Black* nazywa takie prawa *Łapką na nieprzezornych*.

W PETERZBURGU
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MŚCI.